

როგორ გავაუმჯობესოთ ვიდეო?

ყალბი ვიდეოს დადგენა ფოტოსთან შედარებით უფრო რთულია, რადგან ვიდეოს შემთხვევაში მარტივი საძიებო სისტემა არ არსებობს. თუმცა, თუ დაეჭვდებით ვიდეოს ავთენტურობაში, მისი სიყალბის დასადგენად შემდეგ 4 ნაბიჯს მიჰყევით:

1. დაადგინეთ ვიდეოს წარმომავლობა;
2. გადაამოწმეთ წყარო;
3. გადაამოწმეთ ვიდეოს შინაარსი;
4. დაადგინეთ ვიდეოში მონაწილე პირების რეალური ვინაობა.

1. დაადგინეთ ვიდეოს წარმომავლობა

ვიდეოს წარმომავლობის დასადგენად ყურადღება მიაქციეთ ვიდეოს აღწერას, თავებს, კომენტარებს, აკრონიმებს, ადგილის დასახელებებს და სხვა. თუ ვიდეო უცხოურ ენაზეა ატვირთული, მისი თარგმნა Google Translate-ის მეშვეობით შეგიძლიათ. ეს არ იქნება აკადემიური თარგმანი, თუმცა შინაარსზე ზოგადი წარმოდგენის შექმნაში დაგეხმარებათ.

დრო. ვიდეოს წარმომავლობის დადგენისთვის მნიშვნელოვანია დავადგინოთ მისი ატვირთვის დრო, რომელიც ვიდეოს მარცხენა მხარეს, ქვემოთ არის მითითებული:

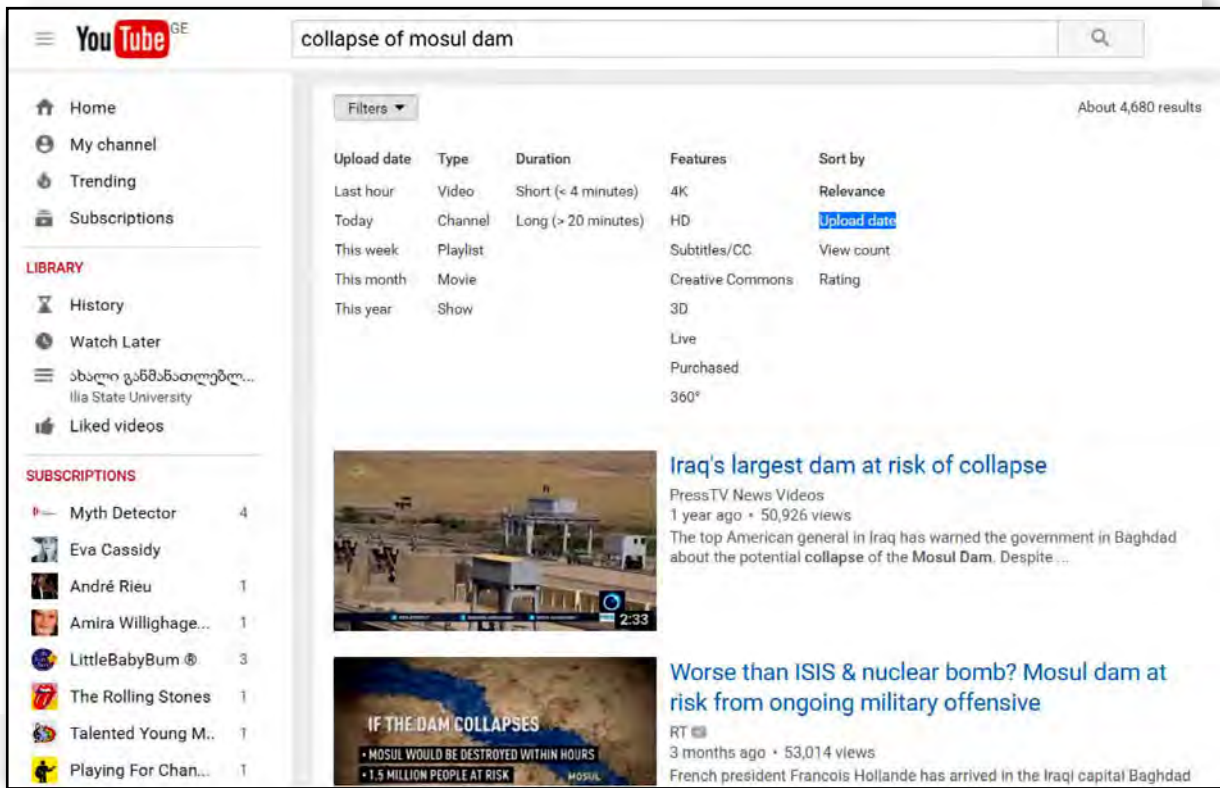

იმისთვის, რომ დაადგინოთ, პირველად როდის გავრცელდა იმავე შინაარსის ვიდეო, გამოიყენეთ ორი მეთოდი:

1. ვიდეოს შესახებ მთავარი სიტყვები დაძებნეთ Youtube-ის საძიებო სისტემაში. ძიების შედეგად გამოჩნდება ყველა ის ვიდეო, რომელიც თქვენთვის საინტერესო თემას ეხება. ფილტრის მენიუს

გამოყენებით ვიდეოები ატვირთვის თარიღის მიხედვით დაალაგეთ. თარიღის ფილტრის ფუნქცია ასევე აქვს სხვა ვიდეო პორტალებსაც, როგორცაა Vimeo და Youku.

2. ამოჭერთ ვიდეოდან მნიშვნელოვანი კადრები ფოტოს ფორმატში და გამოიყენეთ ფოტოს გადა-მოწმების ტექნიკები (იხ. თავი 8. ფოტოს გადამოწმება. გვ. 17)

მაგალითი 8: როდის აიტვირთა YOUTUBE-ზე სირიაში ქიმიური თავდასხმის კადრები?

2013 წლის 21 აგვისტოს Youtube-ზე აიტვირთა რამდენიმე ვიდეო, რომელიც სირიაში ქიმიური თავდასხმის კადრებს ასახავდა. საპასუხოდ, რუსეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრომ განაცხადა, რომ ვიდეოები ყალბი იყო, რადგან ისინი თავდასხმამდე რამდენიმე საათით ადრე აიტვირთა. რუსეთი, საგარეო დოკუმენტებთან ერთად იმ ფაქტს, რომ ვიდეოების თარიღად Youtube-მა 2013 წლის 20 აგვისტო მიუთითა.

Youtube Data Viewer ფუნქციის გამოყენების შემთხვევაში დავადგენთ, რომ ქიმიური თავდასხმის ამსახველი ვიდეოების რეალური ატვირთვის დრო 21 აგვისტოა.

რატომ მიუთითა Youtube-მა თარიღად 20 აგვისტო?

Youtube ვიდეოებს ატვირთვის დაწყების მიხედვით, კალიფორნიის დროით ავტომატურად ათარიღებს. რადგანაც კალიფორნია სირიაზე 10 საათით უკან არის, ქიმიური თავდასხმის ამსახველი ვიდეო Youtube-მა წინა დღით დაათარიღა.

წყარო: AMNESTY INTERNATIONAL

იმისათვის, რომ გავიგოთ, აღნიშნული ვიდეო კიდეც რომელ ქსელეებში გავრცელდა, შეგვიძლია გამოვიყენოთ გუგლის დამატება - Storyful Multisearch (მუშაობს მხოლოდ Google Chrome-ზე). ეს აპლიკაცია ვიდეოს უნიკალური კოდის მეშვეობით სხვა სოციალურ ქსელეებში დაძებნის შესაძლებლობას იძლევა. ამისთვის, მონიშნეთ ვიდეოს უნიკალური კოდი, რაც 2 გზით შეგიძლიათ:

1. ბმულში ტოლობის ნიშნის (=) და ამპერსანდს (&) შორის სიმბოლოების მონიშვნით;
2. ან წილადის ნიშნის (/) შემდეგ ბმულის ბოლომდე ყველა სიმბოლოს მონიშვნით.

ჩასვით მონიშნული ვიდეოს უნიკალური კოდი Storyful Multisearch-ის გრაფაში და დაძებნეთ სასურველი ინფორმაცია.

Simply copy video ID into Storyful Multisearch browser extension to search across multiple social media platforms

2. გადაამოწმეთ წყარო

ვიდეოს წარმომავლობის დადგენის შემდეგ, მნიშვნელოვანია მოვიძიოთ ინფორმაცია ვიდეოს ამტვირთველის შესახებ. ეს შეკითხვები დაგეხმარებათ შესაბამისი ინფორმაციის მოგროვებაში.

1. ნაცნობია, თუ არა ეს მომხმარებელი? ყოფილა თუ არა სანდო მის მიერ წარსულში ატვირთული ვიდეოები?
2. სად არის დარეგისტრირებული?
3. სად არის ბაზირებული?
4. არის, თუ არა მისი ვიდეოები ატვირთული ძირითადად ერთი სპეციფიკური ადგილიდან?
5. თარიღდება, თუ არა ვიდეო?
6. აქვს, თუ არა ვიდეოს დართული ლოგო?
7. არის თუ არა მის მიერ ატვირთული ვიდეოები ერთი ხარისხის?
8. აქვს თუ არა ვიდეოების სათაურებს ფორმატის სახელები? მაგალითად, .AVI, .MP4. (ამით ვიგებთ, რომ ვიდეო პირდაპირ მობილურიდან არის ატვირთული).

ამ შეკითხვებზე პასუხის გაცემით ვიქმნით ფართო სურათს წყაროს შესახებ, ვიგებთ ინფორმაციას მისი ონლაინ ისტორიის შესახებ. ამისთვის საჭიროა გავიგოთ, თუ რომელ სხვა სოციალურ ქსელებში აქტიურობს ეს მომხმარებელი. (იხ. თემა 7: როგორ მოვახდინოთ პიროვნების იდენტიფიცირება).

3. გადაამოწმეთ ვიდეოს შინაარსი

ვიდეოს ატვირთვის დროისა და მისი ამტვირთავის შესახებ ინფორმაციის შემდეგ, საჭიროა გადავა-მოწმოთ უშუალოდ ვიდეოს შინაარსი. ამისათვის, უნდა დავადგინოთ ადგილმდებარეობა და ვიდეოში მონაწილე პირების ვინაობა.

ა. ადგილმდებარეობა

ამისთვის, ყურადღება მიაქციეთ ისეთ დეტალებს და გამორჩეულ ნიშნებს, როგორცაა **ქუჩის დასახელება, შენობა, ეკლესია, მეჩეთი, ხეების განლაგება, მათა სისტემა, ხიდი, მანქანის სანომრე ნიშანი** და სხვ. ამის შემდეგ, ამ ადგილის გადამოწმება სატელიტიდან გადაღებულ ფოტოებზეა შესაძლებელი. არსებობს 5 სასარგებლო რესურსი, რომლებიც ადგილის გადამოწმებაში დაგეხმარებათ. ესენია: **Google Maps, Google Earth, WikiMapia, Open StreetMap, GeoNames.**

ეცადეთ, რომ ამ პროგრამებში შეხედოთ მოცემულ ობიექტებს იმ კუთხიდან, რა რაკურსითაც არის ვიდეო გადაღებული.

ბ. ვიდეოში მონაწილე პირების ვინაობა

ყურადღება მიაქციეთ რესპონდენტებს და მათი განცხადებების შინაარსს: ამტკიცებს, თუ არა ის ჟურნალისტის კონკრეტულ მოსაზრებებს, თუ ის ზოგადად საუბრობს საკითხზე? (რომელსაც მას მედია შემდეგ საკუთარი ინტერესებისთვის იყენებს).

მაგალითი 9: NTB-ს ვიდეომანიპულაცია

2014 წლის 6 მაისს NTB-ს ეთერში გავიდა სიუჟეტი “Бизнесмены подарили ополченцам роскошную прогулочную яхту и «княжеские» (ბიზნესმენებმა მილიციელებს?? მდიდრული სასეირნო იახტა და „კუკურუზნიკი“ აჩუქეს), სადაც წამყვანი გვიყვება ისტორიას ორ ბიზნესმენზე, რომლებმაც ოდესის დაცვის მიზნით მილიციელებს სასეირნო იახტა და პატარა თვითმფრინავი გადასცეს. იახტის კადრის ფოტოების საძიებო სისტემის მოძიების შემდეგ დადგინდა, რომ საუბარი

იყო იახტაზე Azimut 46, რომლის დაქირავებაც ნებისმიერ პირს საათში \$450-ად შეუძლია. რაც შეეხება თვითმფრინავს, ინსტრუქტორი მხოლოდ პასუხს სცემდა შეკითხვებს თვითმფრინავებისა და პარაშუტით ხტომის ზოგადი წესების შესახებ და სხვა ინფორმაცია კონკრეტულ ინციდენტთან დაკავშირებით მედიისთვის არ მიუწოდებია. მოგვიანებით, მან ამის საპასუხო ვიდეო მიმართვაც გაავრცელა.

НОВОСТИ ТЕМЫ ПЕРЕДАЧИ ТВ-ПРОГРА

ВИДЕО ПРОГРАММЫ «ЧП»

Бизнесмены подарили ополченцам роскошную прогулочную яхту и «кукурузник»

Одесса

МОГУТ ДЕМОНСТРИРОВАТЬСЯ ТАБАЧНЫЕ ИЗДЕЛИЯ. КУРЕНИЕ ВРЕДИТ ВАШЕМУ ЗДОРОВЬЮ.

00:37 6305

Одесса

6305

წყარო: STOPFAKE.ORG

მაგალითი 10: RT-ს ვიდეო მანიპულაცია

2014 წლის 15 მარტს Russia Today-ს ეთერში გავიდა სიუჟეტი, რომლის მიხედვითაც, ებრაელი ხალხი უკრაინის მთავრობის ანტი-სემიტისმის გამო კიევს ტოვებს.

ჟურნალიტმა აჩვენა ის კადრიც, თუ როგორ ალაგებს ნივთებს რაბი მიჰაილ კაპუსტინი და ამბობს, რომ ის მოსალოდნელი საფრთხის გამო ვალდებულია გაიქცეს.

თუმცა, თუ დააკვირდებით მის საუბარს, მოისმენთ, რომ ის არ აკონკრეტებს, რომელი მხარის ემხრობა. ვიდეოს გადამოწმების ზემოთ ჩამოთვლილი ტექნიკების გამოყენებით დადგინდა, რომ ის არ არის კიევის სინაგოგის რაბი, არამედ სიმფეროპოლში მსახურობს. მან მანამდე საჯაროდ მოითხოვა ყირიმის და ზოგადად უკრაინის რუსეთისგან დატოვა. ახლა კი ის ყირიმს ახალი რუსული მთავრობის გამო ტოვებს.

წყარო: STOPFAKE.ORG

კარგად დააკვირდით მოწმეებსა და რესპონდენტებს. ხომ არ გინახავთ ისინი მანამდე სხვა სტატუსით?

მაგალითი 11: დაქირავებული დემინფორმატორი

ცნობილი „მოგზაური“ მარია ტსიპკო რეგულარულად აძლევს ინტერვიუს მედიის წარმომადგენლებს სხვადასხვა სახელით.

ვიდეოში მოცემულია კადრები, რომლებიც მოსკოვში ჩატარებულ რეფერენდუმზე არის გადაღებული. რეფერენდუმი დონცკისა და ლუგანსკის რეგიონების უკრაინისგან გამოყოფას ეხებოდა. მარია ციპკომ ჟურნალისტებს რეფერენდუმის ორგანიზატორად გააცნო თავი. მისი თქმით, ის ლუგანსკში ცხოვრობს და მოსკოვში რეფერენდუმის ორგანიზებისთვის ჩავიდა.

ვინ არის მარია ციპკო და გვინახავს თუ არა ის მანამდე?

ინტერნეტ სივრცეში მის შესახებ ინფორმაციის ძებნის შედეგად გაირკვა, რომ მარია ციპკო უკვე იდენტიფიცირებულია სხვადასხვა მედიის მიერ, როგორც კრემლის მიერ დაქირავებული დემინფორმატორი.

Бенефис Марии Ципко - YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=mIEGMKnNPGs> ▼
9 juin 2014 - Ajouté par НОРМАЛЬНО. Отдел расследований на Седьмом Солдатская мать, жена офицера, беженка, мошенница - Мария Ципко. Станиславский сказал бы, что она переигрывает, но многие...

«Аферистка и лгастролерша» Мария Ципко предстала в новом ...

<https://www.youtube.com/watch?v=2SUOF29DfUg> ▼
14 déc. 2014 - Ajouté par Сетевой Хомяк
На территории так называемой Донецкой народной республики (ДНР) в последние два-три месяца активно распространяется...

Известная аферистка Ципко всплыла в Москве - Курьезы - ТСН.ua

<https://ru.tsn.ua/.../soldatskaya-mat-i-gastrolersha-cipko-obmanula-...> ▼ Traduire cette page
30 sept. 2016 - Мошенница Мария Ципко, которая представляется разными именами и играет разные роли, обманула известную российскую актрису...

Мария Ципко | Кривой Рог LIFE

krlife.com.ua/tags/tegi/mariya-tsipko ▼ Traduire cette page
Аферистка из Кривого Рога Мария Ципко в новом амплуа Ц заместитель директора фонда «Новомучеников и Исповедников Христовых» (видео).

Актрису-гастролерку Марию Ципко арестовали вместе с иконой ...

podrobnosti.ua/984705-aktrisu-gastrolerku-mariju-tsipko-arestova-... ▼ Traduire cette page
14 juil. 2014 - Икону сопровождали бойцы Русской Православной Армии - член Корпорации православного действия Максим Марков и Мария ЦипкоЕ

«В деле и личности Ципко много темных пятен» - Газета «ФАКТЫ» ...

fakty.ua/181649-skolko-lebe-zaplatili-chtoby-ty-syuda-priehala-id-... ▼ Traduire cette page
16 mai 2014 - 3 жовтня Марія Ципко обманула в Сєвєродонєцькій обл. знамениту російську

დამატებითი ძიებისას მარია ციპკოს მონაწილეობით სხვა ვიდეომასალასაც აღმოვაჩინეთ. ის სხვადასხვა როლს ირგებს და სხვადასხვა ადამიანის სახელით წარსდგება ჟურნალისტების წინაშე.

ქვემოთ მოცემულ კადრში მარია ციპკო ფონდ “ნოვომუჩნიკოვ ი სპოვედნიკოვ ხრისთოვიხ” დირექტორის მოადგილედ გვევლინება. აღსანიშნავია, რომ ამ შემთხვევაში მას გვარი შეცვლილი აქვს და მარია ვიკინას სახელით ესაუბრება ჟურნალისტს. სიუჟეტი ზემოთხსენებული ფონდის მიერ ორგანიზებულ ფოტო გამოფენაზე მოგვითხრობს, რომელიც რუსეთში მორწმუნეთა ცხოვრებას და მოღვაწეობას ასახავს.

წყარო: STOPFAKE.ORG

4. თარიღის გადამოწმება

ვიდეოს ვერიფიკაციის მე-4 ნაბიჯი თარიღის გადამოწმებაა. თარიღის გადამოწმების 3 სასარგებლო რესურსი არსებობს: Wolfram Alpha, Time Zone Converter, SunCalc.

WolframAlpha – გვთავაზობს ამინდის შესახებ ინფორმაციას კონკრეტულ დროში. მისი გამოყენებით, შეგვიძლია გავადასტოროთ, თუ რა ამინდი იყო იმ დროს, რომლითაც ვიდეოა დათარიღებული. ეს საშუალებას მოგცემთ დაადგინოთ, ემთხვევა თუ არა ვიდეოში მოცემული ამინდი რეალურ ამინდს. ამინდის დასადგენად დააკვირდით ასევე ვიდეოში მონაწილე ადამიანების ჩაცმულობას.

Time Zone Converter – დაგეხმარებათ დაადგინოთ დრო თქვენთვის საინტერესო ადგილას სასაათო სარტყელების მიხედვით.

SunCalc – მზის პოზიციის, ფაზებისა და მოძრაობის დასადგენად გამოგადგებათ, რომელიც დაგეხმარებათ ამინდის დადგენაში.

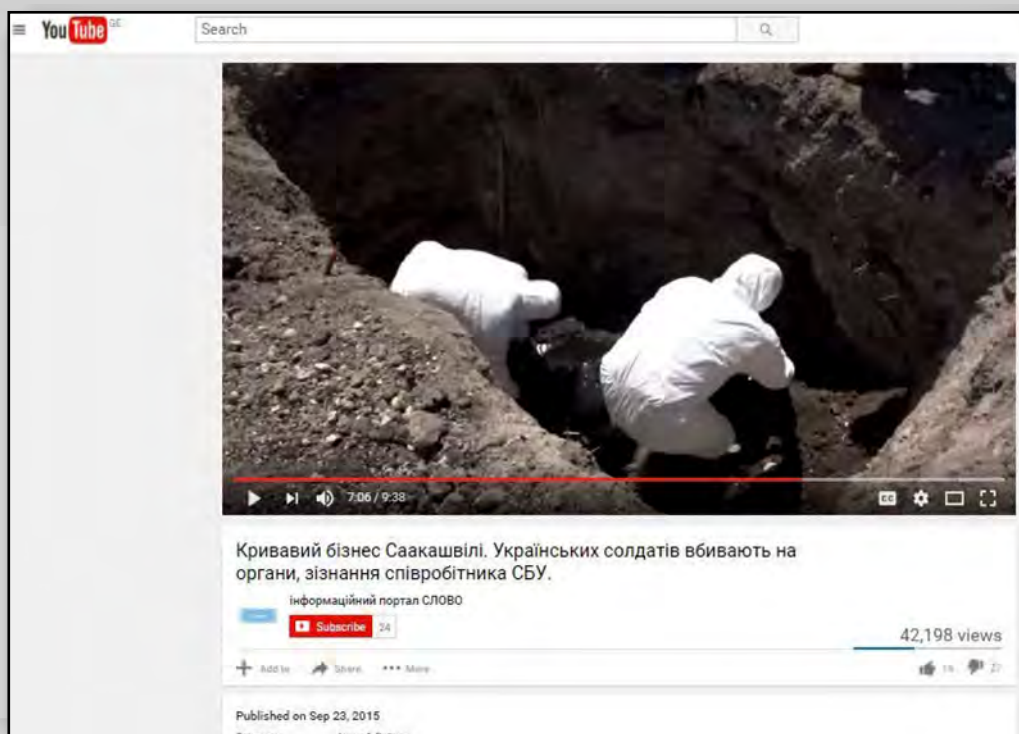
მაგალიტი 12: ვიდეო განიხილავთ ორგანოებით ვაჭრობაზე

2016 წლის 21 აგვისტოს, საინფორმაციო-ანალიტიკურმა პორტალმა „ექსკლუზივ ნიუს“-მა გამოაქვეყნა ვიდეო სათაურით: „სკანდალური ვიდეო სანდრა რულოვსის საქმიანობაზე“. ვიდეოს თან ერთვის მოკლე აღწერა, რომ ვიდეო გავრცელებულია უკრაინის სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის უფროსის მიერ, სადაც დეტალურად არის ასახული როგორ ვაჭრობს ადამიანის ორგანოებით სანდრა რულოვსი.

„ექსკლუზივ ნიუსის“ მიერ მითითებული ვიდეო 2015 წლის 23 სექტემბერს საინფორმაციო სააგენტო СЛОВО-ს (SLOVO.net.ua) იუთუბის ოფიციალურ არხზეა ატვირთული. ვიდეოს გადამოწმების შედეგად გაირკვა, რომ ვიდეო 2015 წლის 5 ნოემბერსაა ატვირთა სახელწოდებით ПРОВАВНИЙ БИЗНЕС НА ДОНБАССЕ, მომხმარებელ გენადი პესკოვის მიერ.

ვიდეოში უცნობი პიროვნების გარდა რამდენიმე ადგილას ჩანს კადრები, რომლებიც ასახავს დაღუპულ ადამიანებს და ასევე ოპერაციებს, ადამიანების ორგანოებს.

მაგ. 7:05 წუთზე, ნაჩვენებია კადრი:

იგივე კადრი გვხვდება საინფორმაციო ანალიტიკური პორტალის „Юго-Восток“-ის მიერ **2015 წლის 4 ივნისით** დათარიღებულ სტატიასა და ვიდეოში. „Юго-Восток“-ის სიუჟეტი ასახავს უკრაინის შეიარაღებული ძალების 4 დაღუპული ჯარისკაცის ეგზუმაციას და უკრაინის ტერიტორიაზე გადაგზავნას დნეპროპეტროვსკის მორგში იდენტიფიკაციისთვის.

6:07 წუთზე ვიდეოში ნაჩვენებია გარდაცვლილთა დაფარული კადრები, უცნობი პირი კი ამბობს, რომ ორგანოებს სამოქალაქო პირებისგან მოიპოვებდნენ. მაგალითად, თირკმელები და ნაღვლის ბუშტი ამოაჭრეს 12 წლის გოგონას და მის მამას (უცნობი პირი მამის სახელსა და გვარსაც ასახელებს – ვლადიმერ ლიაშენსკი და ამბობს, რომ მას პასპორტი ქურთუკში ედო).

აღნიშნული კადრი, წარმოადგენს **ვიდეოს ფრაგმენტს**, რომელიც იუთუბზე 2014 წლის 9 აგვისტოს აიტვირთა მომხმარებლის „Диванный партизан“-ის მიერ.

ანალოგიური კადრების შემცველი ვიდეო მოგვიანებით 2015 წლის 5 მაისსაც აიტვირთა საინფორმაციო პორტალ Hunternews-ის მიერ **სათაურით: Трупы детей, убитых украинскими карателями Луганск 18+.**

წყარო: მიტუბის დოკუმენტი